

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 14. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 94.

O gospodarski krizi.

Strašne elementarne nesreče, koje so nas doletele v toku julija in avgusta in velike škode, ki jih bo vsled tega pretrpelo naše narodno gospodarstvo, so dale povod širši javnosti, da se je začela pečati z vprašanjem gospodarske krize v naši državi. Tudi to prizadevanje, da se da na dnevni red vprašanje rešitve ekonomske krize, bi pomenilo velik korak k zboljšanju položaja, ako bi vsi merodajni faktorji vsepovsod zahtevali, da se podvzamejo smotrene mere, potem katerih bi se dalo kolikortoliko paralizirati težke posledice velike gospodarske krize, ki dobiva z dneva v dan vedno bolj akutne oblike.

Naša država se sedaj nahaja v oni gospodarski situaciji, v kateri so se nahajale vse one države, koje so iz periode denarne inflacije prešle k deflaciji, ali boljše rečeno, koje so dovoljno dovršile vprašanje stabilizacije nacionalne valute. Gola stabilizacija valute brez drugih gospodarskih pogojev je morala neizbežno tudi pri nas povzročiti veliko gospodarsko krizo, v kateri se sedaj nahajamo, a katere simptomi so se začeli kazati že sredi preteklega leta.

Kakor hitro dobi v kaki državi nacionalni denar po periodi stalnega padanja gotovo stalno vrednost ali relativno dobro vrednost napram inozemskim valutam, mora nujno priti, tako piše S. Kojić v »Trg. glasniku« za gotovi čas in dokler se ta težki gospodarski položaj ne preživi, do naslednjih posledic: 1. Pomanjkanje denarja in čim manj ga je, tem večja obrestna mera; 2. manjša konsumna moč notranjega trga; 3. padanje konsumne moči inostranih tržišč in vsled tega pasivna trgovinska bilanca; 4. zastoj v industriji in trgovini, a istočasno brezposelnost delavcev; 5. čuti se težje davčna bremena, ker se cel davčni sistem ne nahaja v onem finančno-gospodarskem okviru, za katerega je bil sestavljen. Proračunski deficit in vse slabše posledice deficitnega državnega budžetiranja itd.

Kot najpotrebnejše in neodložljive mere, ki jih bi bilo treba podvzeti tako v privatne, kakor tudi v oficijelne strani, bi bile:

1. Olajšanje pogojev kreditiranja pri Narodni banki, Drž. hipotekarni banki, Poštni hranilnici in velikih privatnih denarnih zavodih, a predvsem znižanje obrestne mere. Kot predpogoj za znižanje obrestne mere bi bilo zmanjšanje davčnih bremen, ki danes tako težko obremenjujejo vse kreditne ustanove v državi.

2. Potom carinske politike bi se moralo čim bolj onemogočiti plasiranje inozemskih produktov na naša tržišča.

3. Ta mera bi pomenila nenavadno mnogo v pogledu aktiviranja naše trgovinske bilance in čimboljše plačilne bilance, ker bi se reducirala naš uvoz. Mogoča opazka, da bi se s tako usmerjeno carinsko politiko oviralo tudi naš izvoz, ker bi inozemstvo odgovorilo z istimi merami glede našega izvoza, ne drži, ker so naši deželni pridelki inozemstvu vendar bolj potrebni nego nam izdelki inozemske industrije.

4. Znižanje obrestne mere in olajšanje kreditnih pogojev bi zelo omililo krizo naše industrije in trgovine, toda tudi ta mera bi bila nezadostna, ako ne bi država s svoje strani podvzela vse mogoče v pogledu zmanjšanja davčnih bremen. Znižanje obrestne mere in davčna razbremenitev bi

imela za posledico, da bi prihranila naša industrija in trgovina državi mnoge milijone.

5. Naš državni proračun se je sestavljal v času denarne inflacije čudnim in nenormalnim potom. Proračun ni sestavljen po državnih dohodkih, kakor bi bilo to normalno, ampak so se tu določila davčna bremena po veličini proračuna. Tisoč dinarjev državnega davka na osebo, tudi ako ni bilo to veliko preveč tedaj, ko je bil dinar zelo malo vreden, pomeni danes zelo pogosto neznosljivo breme. Zbog tega je potrebno takoj znižati davčna bremena. Davčna razbremenitev bi brez dvoma dala delovnemu človeku mnogo več moči, da bi mogel preživeti gospodarsko krizo, ki ga tako pritisaka.

6. Toda vse gori navedene mere bi bile iluzorne, ako se takoj ne zmanjša državni proračun za najmanj 30%. Redukcija proračuna bi se mogla izvesti na ta način, da bi se iz proračuna izločile vse večje investicijske postavke, ki bi se naj krile potom velikega državnega posojila, koje bi v inozemstvu sedaj prav lahko dobili. Poleg tega bi se moralo razdržaviti vsa ona podjetja, ki obratujejo sedaj pasivno. Pri tem bi se moralo predvsem reducirati proračun ministrstva vojne in mornarice, v kolikor bi to dopustila varnost države.

Zmanjšanje velikega uradniškega staleža bi znatno pomagalo olajšanju staleža državnega proračuna, toda ta mera bi se politično dala izvesti samo, ako bi se izdalo zakonodajno rešenje o neizpolnitvi izpraznjenih uradniških mest za gotov niz let. Ponoviti brezuspešen poizkus redukcije uradništva, bi pomenilo opravljati neresen posel; toda reducirati že itak nizke plače uradnikov bi bilo še slabše — norčevati se z bedo in gladom velikega števila državljanov, od pravičnega dela katerih je v veliki meri odvisen napredek države.

Fr. Zelenik:

Obratni troški.

Kdor ima priliko, da primerja konkurenčne ponudbe in cene raznih podjetij iste stroke za enako vrsto in kakovost izdelkov ali blaga, opaža večkrat prav znatne razlike v cenah. Brez dvoma temeljijo te razlike v tem, da mnogo manjša in tudi večja podjetja posvečajo premalo pozornosti svojim obratnim stroškom in raditega je njihova kalkulacija nezanesljiva in netočna.

Troški so ravnotako odločujoč činitelj kalkulacije, kakor so izdatki za surovino in delovno silo, zato se pa morajo obratni in splošni troški določiti in vključevati s posebno natančnostjo in vestnostjo, ker od te natančnosti je odvisna konkurenčna sposobnost, razvoj in obstoj podjetja.

Troški odločujejo, do gotove meje tudi naložbe (investicije). Vsaka nova nabava obremenjuje poštev stroškov, pa se tedaj mora pred nabavo z donosnim proračunom vsaj bližno dognati, ali se bo nova dobava tudi obnesla in bo donosala zaželjeno korist. To je brezpogojno potrebno pred nabavo posebnih (specijalnih) strojev, ki so dragi, ki zahtevajo visoke amortizacijske deleže in drago vzdrževanje. Ravno pri teh strojih se mora natančno preračunati, ali se ti veliki troški lahko porazdelijo na visoko število produktivnih delovnih ur, z drugimi

mi besedami: ali bodo stroji trajno dobro zaposleni. Ako trajna zaposlenost teh strojev ni mogoča, se mora izračunati, če se enako delo ne more izvršiti z cenejšimi stroji, ki morda že stoje na mestu.

Z gospodarskega stališča je potrebno, da vsako podjetje dela s kolikor mogoče z nizkimi obratnimi in splošnimi troški. Podjetje mora imeti natančen pregled vseh stroškov, ako hoče dognati ali so troški primerni, ali niso previsoki in katere troške je mogoče zmanjšati ali sploh izločiti. Le na podlagi natančnega pregleda je mogoče določiti obseg in višino varčevanja. Varčevanje se mora izvesti po pravilnem načrtu, sicer lahko nastane iz varčevanja ne korist, ampak občutna in nepričakovana škoda.

Razvidnost stroškov se lahko izvede na različne načine, toda popolnoma odgovarja le tisti način, ki nam pokaže vsako posamezno postavko stroškov in omogoča pravilno razdelitev v kalkulaciji.

Način, po katerem se vključujejo in določajo obratni troški, se ravna po podjetju. Ni vsaki način tudi primeren za vsako podjetje.

Iz opazovanja in prakse poznam te načine:

a) troški se določajo povprečno za celotno podjetje;

b) za vsaki oddelek oddvojeno;

c) za vsaki stroj oziroma za vsaki delovni prostor posebej.

Zadnji način je najbolj idealen, ker je najbolj natančen, vendar je tudi način pod b) porabljen in se lahko izvede v vsakem podjetju z precejšnjo natančnostjo. Prvi način služi pač majhnim in nerazvitim podjetjem.

Ni mogoče tajiti, da način pod b) in c) zahteva nekaj več dela, natančnosti in stroškov, toda izplačala se v prav kratkem času. Morda nastanejo tudi nasprotja v podjetju, ker marsikateri delovodja si misli, da se mu ne zaupa in podobno, toda z dobro voljo in prepričevalnostjo se odstranijo tudi take ovire. Potrebne bodo pač organizacijske izpremembe, pa se tedaj mora pred izvedbo napraviti natančen načrt, da ne nastane namesto večjega reda nered.

Na vsak način se vpelje s kontrolo obratnih stroškov v podjetje večji red, pregled in nadzor.

Zelo vplivna postavka na poštev stroškov so odpisi. Odpisi so tako važna zadeva, da bomo o njih govorili v posebnem članku.

Anton Pevec:

Sir in maslo na razstavi v Ljubljani

od 4. do 13. septembra 1926.

Sir in presno maslo sta pri vseh kulturnih narodih važen činitelj ljudske prehrane. Le-to sta postala v različni izmeri deloma morebiti pod vplivom različnih podnebnih razmer in različnih načinov kmetskega gospodarstva, največ pa po izmeri stopnje razvijajoče se kulturnosti prizadejih narodov. Pri nas ni konzum sira in masla med kmetjskim ljudstvom še kaj razvit; največji je po mestih in industrijskih središčih, kar istotako ne moremo staviti na rovaš navidezno morebiti večjega blagostanja v teh krajih, marveč edino le na rovaš povprečno višje kulturnosti tod naseljenih ljudi. Pospeševanje mlekarke industrije in povišanje konzuma mlečnih izdelkov je zato nekako istoveten s pospeševanjem kulturnosti

naroda; ni ta zveza obeh činjenic absolutno pravilna, toda tudi ne absurdna, — vsekakor so države z močno razvitim mlekarstvom umsko in gmotno najkulturnejše. Posetiti mlekarstvo razstavo v Ljubljani je toraj na zunaj znak kulturnosti ali vsaj dolžnost vsakega naprednejšega Slovenca.

Konsum masla in sira bi se kmalu prav znatno zvišal, ako bi nam trgovci in gostilničarji postregli z res okusnim blagom. Toda kako često si postrežen z žaltavim maslom ko zahtevaš svežega in te boli po njem želodec več mesecev, če si ga zavžil na kruhu namazanega. Zahtevaš dober sir in ti prinesejo na mizo neslano, brezokusno stvar, o kateri moraš trezno razmišljati, ali bi jo mogel prebaviti železen želodec. Sodba konsumenta se glasi nato: »Naše mlekarne ne znajo napraviti ne dobrega masla in ne dobrega sira« — kdor ima denar seže zato po drugem, toda vedno po prvovrstnem iz tujine uvoženem blagu, kdor pa je gmotno slabše situiran, pa pravi brr... in se zadovolji z vsako drugo zakusko rajše nego z mlečnimi izdelki. Da je taka splošna obsodba izdelkov naših mlekarne nepravilna, naj se vsak konsument prepriča na letošnji mlekarški razstavi. Tudi naše mlekarne lahko zadostijo vsem linesam okusa konsumentov, ako bodo konsumenti s posredništvom trgovcev in gostilničarjev smotreno vzgajali producenta-mlekarno — za kar najboljšo priliko nudijo mlekarške razstave.

Pred vojno so trgovci v Sloveniji poznali n. pr. izmed trdih polnomastnih sirov švicarskega tipa ementalški, polementalski in tirolski sir, ki so ga dobivali vsakega po drugi ceni večinoma od mariborskih veletrgovcev s sirom; v Beogradu so zbog tega tudi poznali kot švicarskega mariborski sir, čeprav Maribor še nikdar ni enega trdega sira produciral. Danes poznajo »bohinjski sir« in pa »hlebce sira«, ki ga vsakdo ob izključitvi veletrgovine najraje sam naroča iz sirarn. Toda ementalški, polementalski in tirolski sir niso značili v predvojni v predvojni veletrgovini s sirom kraja, od kod dotični hlebci izvirajo, marveč izključno le kakovost zbog bolj ali manj uspele izdelave v sirarnah (čeprav često tudi v domačih kranjskih) in zbog dalj- ali manj-trajnega zorenja v kleti veletrgovca. Tudi za v bodoče bodo morali naši trgovci razmišljati kako sire ene vrste kakovostno na najenostavnejši način razpredeliti, dati vsakemu razpredelku gotovo domače ali tuje ime, jasno določiti vsaki kakovostne znake in nato tudi v prometu s sirarnami odločno zavrniti vsak hleb sira, ki prihaja v promet z gotovim imenom razpredelbe, ne da bi bil v posesti takozvanih odznakov iste. Najlepše priliko za proučevanje kakovostnih razlik sira v svrhu določitve končnoveljavnih odznakov za trgovino nudi mlekarška razstava, ki bi jo zato moral posetiti iz osebnih in trgovskih interesov vsak trgovec.

Za uspeha bi bilo treba privedi na razstavo vse gostilničarje, osobito podeželske. Kolikrat sem jim že želel vse drugo le ne dobro, ko sem zahteval sira in ga nisem dobil, ali pa takega, da sem ga pozabil jesti. Vsak gost rad žrtvuje nekoliko denarja več za dobro blago, nego da bi metal stran denar za ničvrednega. Da gostilničarji po deželi tako radi kupujejo mačka v žaklju po reklamni ceni ali da nimajo nobene vreče od soli, s katero bi sir ovili preprečili njegovo izsušenje in plesnenje, ni zadostna opredivba za

slabo postrežbo. Na letošnji mlekarški razstavi naj si zato vsak izbere vrsto in kakovost sira, ki je za njegove razmere in njegove goste najboljši, ne prezrši, da delimo ne-le polnomastne, marveč tudi polmastne in četrtmastne sire v prvovrstne, drugovrstne in v škarto, da je torej izbire dovolj za najrazličnejše goste.

Vsi posetniki razstave pa naj pazijo na razlike presnega masla iz pasterezirane in surove smetane. Za uživanje na kruhu je priporočljivo predvsem maslo iz pasterezirane, umetno okisane smetane; iz surove pa le, če zanesljivo vemo, da je prizadeta živina popolnoma zdrava.

Iz carinske prakse.

Piše Just Piščanec.

XXXVII. Rešenje ministrstva financ. Generalna direkcija carin. C br. 29.201 z dne 9. junija 1926.

Kako pomanjkljivo, neresno in čestokrat naravnost neverjetno je carinsko-kazensko postopanje 1. instance, nam eklatantno kaže sledeči primer, ki se je nedavno pripetil pri carinarnici v Ljubljani.

Za neko domačo tovarno platna sem dne 1. junija t. l. prijavil v uvozno carinjenje med drugim: 8066 kg sirove lanene preje iz tar. post. 290/2 a po 12 Din za 100 kg, 3219 kg lanene preje iz tar. p. 290/2 a po 30 Din za 100 kg; 2617 kg lanene preje iz tar. p. 290/1 b po 40 Din za 100 kg in 371 kg lanene preje iz tar. post. 290/2 b po 70 Din za 100 kg. Po prijavi in kakovosti blaga in njega količini bi bila morala znašati skupna carina 3240.15 Din v zlatu ali 35.641.65 Din v srebru.

Carinarnica je »baje« po predpisih čl. 40—43 car. zak. izvršila svoj uradni pregled ter pri tem »ugotovila«, da se ima vsa, kakor spredaj navedena, preja v skupni teži 14.273 kg tarificirati kot lanena preja v šrenah po 0.250 do 0.270 kg sirova beljena, po kolenarju k splošni car. tarifi, pripombe k V. delu kot: preja za prodajo na drobno, ker je v šrenah pod 2 kg ter vsled tega spada v tar. post. 292 po 120 Din za 100 kg! Na podlagi takega izvida bi bila carina morala znašati 17.127.60 dinarjev v zlatu in razlika na škodo države 152.761.95 Din v srebru!

Brez daljših pomislekov in ne da bi se bili prej kakorsihodi prepričali o pravilnosti svojega početja, so odrejani carinski organi kratkomo predlagali, naj se na podlagi čl. 166 car. zak. kaznuje s sledečimi nebotičnimi zneski, in sicer: 152.761.95 dinarjev carine, 763.809.75 dinarjev carinske kazni in 23.080 Din obsodbene takse, skupaj torej 939.651.65 Din!

Po trikratnem pozivu, naj proti tej gorostasnosti zavzamem svoje stališče, sem v svoji obrambi na zapisniku navedel proti tej nameravani nesmiselni kaznitvi sledeče razloge:

I.

»Za kaznitev po čl. 166 car. zak. ni prav nobenega zakonitega temelja, niti formalnega, niti stvarnega, ker se nikdo ne sme soditi, tem manj pa obsoditi, ako se prej z izvidom in preiskavo ni dognala njegova krivda ter dokler se ta uradno ali sodno ni ugotovila.

Pričujoči slučaj nam pa nasprotno dokazuje, kako neresno, protivno zakonu in predpisom ter naravnost frivolno-diletantsko postopa carinarnica pri tako važnih upravnih aktih, kakršno je carinjenje blaga, katero najobčutnejše tangira državne in privatne interese ter ako se tako carinjenje izvršuje tako površno in samovoljno, ima lahko za seboj nedogledne škodne posledice bodisi za državni zaklad, bodisi za industrijo in trgovino.

Da osvetlim postopanje carinarnice pri predmetnem in mnogih drugih primerih enakega ocarinjevanja, navajam sledeči potek zadeve:

Kakor mnogokrat poprej, je prijavil moj pomočnik v predmetnem slučaju prejo v govoru kot »predivo od lana jednocžno sirovo št. 20 i manje po angleškoj numeraciji iz tar. post. 290, t. 1 a in t. 1 b po 12 Din odnosno 40 dinarjev za 100 kg. Carinarnica je prijavo sprejela kot pravilno in jo vpisala v svoj zapisnik. S tem svojim uradnim činom je torej carinarnica potrdila, da prijava v deklaraciji soglašja s pridelano fakturo in uverjenjem o poreklu robe. V poslednjih dveh dokumentih je bilo namreč predmetno blago deklarirano kot »Leinengarn, einfach, roh, aus Pflanzenspinnenfasern zum Verweben«, t. j. lanena preja, enonitna, sirova, iz rastlinsko - predilnih vlaken za tkanje. Že s svojim prvim aktom — sprejetjem deklaracije —, je carinarnica torej presodila in potrdila, da je nimenovanje v deklaraciji pravilno ter da soglašja s prijavljenim blagom. Ako bi bilo to drugače, bila bi carinarnica morala deklaracijo vrniti deklarantu kot napačno z dostavkom, v čem je napačna. Carinarnica je konsekvntno že pri prvem svojem činu postopala v protislovju s čl. 37 car. zak.

Ne da bi se bila nadalje predložena deklaracija po predpisih čl. 39 car. zak. poprej staksirala in se na njej izvršil proračun vseh davščin, je carinarnica za uradni pregled predpisala dva carinika. Oba ta dva sta pa še prav mlada uradnika brez vsakega carinsko-strokovnega izpita in dosledno še neizkušena v carinskem tarificiranju. Za izvršenje uradnega pregleda je bil po meni na deklaraciji v smislu čl. 40 car. zak. predpisan moj edini v to pooblaščen pomočnik, kateri že nad pet let opravlja ta posel v imenu in namesto mene. Ne da bi se pa bila carinarnica ozirala na jasne predpise čl. 39 in 40 car. zak., je carinarnica samovoljno dne 2. junija ob 10. uri pristopila k uradnemu pregledu, ne da bi bil pri tem prisoten deklarantov pooblaščen in v prijavi predpisani pomočnik. S tem svojim nadaljnjim činom

je carinarnica očito postopala proti predpisom čl. 39 in 40 car. zak. Po smislu čl. 40 car. zak. in odločbe Državnega Sveta od 12. maja 1922, št. 5874, se namreč mora pozitivno izvesti, da se deklarant mora vsikdar pozvati, da je navzoč pri uradnem pregledu, in dokler on ali njega pooblaščenec ne pride, se pregled vobče ne sme začeti. Faktično se potemtakem predmetni carinsko-uradni pregled do sedaj niti še začel ni, tem manj pa izvršil, ker se deklarant ni k temu pozval! Pri »pregledu« imenovanih carinikov je bil baje prisoten nek železniški uslužbenec. Tega pa deklarant ni nikdar za to pooblastil niti ga je carinarnica po predpisih pravilnika o carinskih posrednikih za ta posel priznala, ne oziraje se na tehtno okoliščnost, da tak aktivni železniški uslužbenec niti ne sme zastopati deklaranta pri pregledu. Ker se potemtakem pravilni uradni pregled prijavljene robe do sedaj še ni niti začel, ne more izvid o tako očito nezakonitem pregledu tvoriti bazo za odmero carine, tem manj more tak samostalni »ogled« robe tvoriti temelj kakšni kaznitvi. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Import v Rumunijo. Po poročilih iz Bukarešte se govori v tamošnjih trgovskih krogih, da je več inozemskih koncernov ponudilo rumunski vladi dobavo večjih množin železniškega materiala, zlasti vagonov in lokomotiv, če jim kot protiplačilo dovoli rumunska vlada za odločen čas uvoz gotovih vrst blaga brez carine. Ponudbe so oddali strokovni krogom, da se izjavijo o njej. Kakor vemo, je pomanjkanje železniškega materiala v Rumuniji zelo občutljivo in pravišjo Rumuni zmeraj druge države, naj jim prepustijo cagone in lokomotive.

Kriza v madžarski tekstilni trgovini. Kakor poročajo iz Budimpešte se nahaja cela vrsta budimpeštanskih tekstilnih tvrdk v plačilnih težkočah, tako Férmes & Fischer, Abraham Ungar & Braun, Schwarz & Hirschberg ter Ungar & Kovacz.

V trgovinski register so se vpisale v Sloveniji naslednje tvrdke: Belihar & Velepiti, trgovina z damsko konfekcijo in izdelovanjem te konfekcije v Ljubljani (Spodnja Šiška); »Indukt«, družba z o. z. v Ljubljani prodajanje elektrotehničnega materiala, radijskih aparatov in njihovih sestavnih delov; Razposiljalnica galanterijskega blaga »Galan-ta«, družba z o. z. v Ljubljani; Mariborska podružnica ljubljanske Hipotekarne banke jugoslovenskih hranilnic; »Maros«, tovarna za obleko, družba z o. z. v Mariboru; Adolf Orel nasledniki, trgo-

vina z mešanim blagom v Šoštanju. — Izbrisa se je trgovina Winter & Zupan v Ljubljani, ker se je obrat opustil.

Konkurz v Ljubljani. O zapuščini Emla Malhage, trgovca v Ljubljani, francoskega državljanca, umrlega lanskega leta, je razglašen konkurz. Prvi zbor upnikov pri deželni sodišču v Ljubljani bo 17. t. m. ob 10. dopoldne.

Nemški kalij. Poročajo o nazadovanju v prodaji nemškega kalija napram lanskemu letu. V mesecu juliju je znašala prodaja nemškega kalijevega sindikata 865.000 meterskih stotov, lani v istem mesecu pa 956.000 meterskih stotov. Skupna prodaja v prvih treh mesecih gnojilne, maj, junij in julij, je znašala letos 2 milj. 112.000 meterskih stotov, lani pa 2 milj. 505.000 meterskih stotov.

Industrija.

Olajšave za razvoj industrije v področju občine Split. Uprava mestne občine Split je sporočila Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da je mestni svet splitske občine sklenil dovoliti industrijskim podjetjem, koja bi se osnovala v področju splitske občine, naslednje olajšave: 1. Dati osnovenjem novih večjih industrijskih podjetij razna pooblastila in olajšave zlasti potom: a) oddaje občinskega zemljišča po zmernih cenah; b) posredovanje pri nabavi privatnega zemljišča po čim ugodnejših pogojih; c) oprostitve za prva leta obratovanja od občinskih doklad, taks in drugih davščin; d) popust za prva leta obratovanja na cenah za vodo in plin ter posredovanje pri električnih podjetjih za popust na cenah za električno strujo. 2. Občinska uprava je pooblaščen, da v smislu in v mejah gornjih določil vodi pregovore s strankami, koje nameravajo osnovati nova industrijska podjetja na teritoriji splitske občine ter z njimi določiti natančne pogoje ter jih na to predložiti občinskemu svetu v odobritev. 3. Da se dajo vse olajšave in pooblastila, predvidene v gornjih zaključkih, samo z obvezo s strani industrijskih podjetij, da bodo zaposlovala domače delavce in nameščence in da bodo štitiča nacionalni karakter kraja, v katerem se bodo osnovali. (Kaj ko bi kazale tudi naše občine toliko smisla za ustanovitev novih industrijskih podjetij.)

Češki stroji in Balkan. V skladu z drugimi poročili javlja neko vodilno češko strojno podjetje, da eksport strojne industrije v balkanske dežele v zadnjem času ni bil povsem zadovoljiv. Kar se tiče večjih izdelkov (žrjavi, mostne gradbe itd.), trpi češkoslovaški eksport prav veliko tudi vsled ogrske konkurence, ki je nastavila v zadnjem času prav nizke cene. Boljša je trgovina v nekaterih specialnih strojih, v lokomotivah itd., v katerih so se izvršili v zadnjih tednih veliki kupijski zaključki s posameznimi državami. A tudi tukaj zahtevajo nekateri naročniki dolgoročne kredite. Eksport lokomotiv in lokomobilov je otežkočen, zlasti vsled nemških reparacijskih davatev, ker so se balkanske države navadile na nemški tip in jim drugi tipi nič več ne ugajajo. Manj občutna je

LISTEK.

Naša zunanja trgovina in trgovinska politika v zvezi z interesi našega pomorstva.

(Nadaljevanje.)

Prvi korak v pogledu carin je bil storjen z 10%-nim znižanjem carin na kavo, uvoženo preko naših pomorskih pristanišč. Ta ugodnost ni mogla pokazati uspeha zato, ker manjkajo našim lukam drugi predpogoji, da se more v njih razviti trgovina s kavo na debelo. Naše luke so preblizu tako organiziranemu tržišču kot je Trst, da bi se mogle z njim spustiti v tekmovanje, računajoč samo na to olajšavo, ki jo v ostalem uživa tudi kava, uvožena v naše luke iz Trsta.

Ta — recimo — neuspeh dokazuje v ostalem samo, da sam zakonski predpis ne more našim pristaniščem koristiti, ako se istočasno ne ozira na stvarne razmere in ne dela na to, da se odstrani druge težkoče. Eno delo mora dopolnjevati drugo.

Posebno paznjo hočemo posvetiti trgovini z južnim sadjem. Okolica naših jadranskih pristanišč je v poljedelskem

pogledu taka, da bi mogla sčasoma kriti vse potrebe naše države in se povspeli celo do izvoza južnega sadja. Vendar je njegova gojitelj zelo otežena vsled tega, ker ima velikega nasprotnika v organizirani trgovini italijanskega južnega sadja, ki ima še izza Avstrije središče v Trstu. Tu se oskrbuje tudi naša država, a pomaranče in limone, ki jih rodi Dalmacija, ne morejo prodreti na trg, da naše smokve in drugo sadje mora iti v Trst in si preko Trsta iskati kupcev v naši državi. Če se kak trgovec iz notranjosti obrne slučajno v Dubrovnik po kak vagon pomaranč in limon, konvenira dubrovniškemu trgovcu bolj naročiti to blago za trgovca iz Vojvodine na Siciliji in je eksportirati preko Trsta, kakor je pripeljati v Dubrovnik, čeprav je prevoz iz Katanije v Dubrovnik po morju tako nizek, da na prvi pogled vsakdo misli, da bi bila pot preko Dubrovnika koristnejša. Vsled tega trpi škodo seveda tudi dalmatinska produkcija južnega sadja.

Ni torej samo v interesu naših luk, temveč tudi v interesu dalmatinskega poljedelstva ustanoviti v naših lukah trgovino z južnim sadjem, a to je mogoče s carinskimi ugodnostmi, izmed katerih prihaja v poštev ne samo znižanje carine

na blago, uvoženo v našo državo preko naših luk, temveč tudi poseben postopek pri carinjenju in ugotavljanju teže uvoženega blaga. Pri sadju je treba v trgovini vedno računati z velikimi izgubami v teži in kvarjenju med potom, posebno kadar gre za ladijske tovore in se zato ne more cariniti z ozirom na težo po istih kriterijih blago, ki prestopi našo mejo pazljivo vloženo v vagone in zaboje, in pa blago, ki pride na ladjah v luko in ga je treba privediti in potem odpremiti naprej, ker bi sicer plačal trgovec v Dubrovniku carino tudi za gnilo blago, ki ga dobi, trgovec v Trstu bi pa plačal carino samo za zdravo blago, ki ga pošlje preko meje. O železniški tarifi bomo govorili pozneje.

Kar se tiče takozvanih ugodovanih ladij, je treba priznati, da bi se dale odredbe našega carinskega zakona, izdane z ozirom na plovidbo po Donavi, uporabiti z majhnimi izpremembami tudi na naši obali. Res je bilo začetkom neka težkoča, ki so bile pa z dobro voljo odstranjene (C. p. p. pogl. VII.). Glede oprostitve carine od samih pomorskih objektov in njihovih potrebščin, je treba pripomniti, da se nahajajo tudi na najvažnejših mestih v naši finančni upravi ljudje, ki menijo, da je treba v interesu

razvoja našega ladjedelstva in sploh industrije uvesti carino na ladje. Tako je bilo v predlog zakona o obci carinski tarifi uvrščeno določilo, da se carinijo ladje po vrednosti in je bila določena carina 40% na vrednost za ladje iz nepogodbeneh, a 30% za ladje iz pogodbenih krajev. Dogodila se je pri tem nesreča, da je bila določena za čolne brez motorja, ki jih morejo naše ladjedelnice producirati v vsaki količini in vsake vrste, nižja 20% na carina, čeprav bi bila tu zaščitna carina umestna in upravičena.

To mnenje se more tolmačiti edno z nepoznavanjem potreb našega pomorstva in s precenjevanjem kapacitete naših ladjedelnic. Čeprav se je v zadnjem času naša mornarica zelo razvila, ne razpolaga niti izdaleka še s toliko ladjami, kolikor nam jih je potrebno za službo naših pristanišč. Najboljši dokaz temu je, da naše luke še niso zvezane z rednimi parobrodskimi zvezami z zapadnimi lukami v Sredozemskem morju, da niti ne govorimo o zvezah preko Gibraltarja in Sueza, ki jih sedaj vzdržujejo angleške in italijanske ladje. Pa ne samo, da nimamo dovolj ladij, temveč celo one, ki jih imamo, ne odgovarjajo z rednimi izjemami kvalitativno, ker so bodisi prestare, bodisi neprikladne za službo

nemška konkurenca glede cen in se je zgodilo več slučajev, ko nemške ponudbe nikakor niso bile bolj poceni kot češke.

Denarstvo.

Avstrija znižuje obrestno mero. Razgovori dunajskih bank in posojilnic so dovedli do znižanja obrestne mere za vloge na vložne knjižice. Postavka za takoj plačne vloge je znižana od 5 na 4,5 odstotkov. Na Dunaju se smatra to znižanje kot neprimerno, češ, da ne bo pospeševalo štednje.

Amerika podpira gmotno Madžarsko. Pri namestniku madžarskega ministrskega predsednika v Budimpešti se je javil princ Luis Bourbonški, da ponudi v imenu ameriške finančne skupine, čije delegati se sedaj mudijo v Budimpešti, posojilo več milijonov dolarjev po emisijskem kurzu 90% z 7 odst. obresti. Posojilo bi se porabilo za gradnjo uradnih stanovanjskih hiš. Poročilo je bilo ugodno sprejeto ter bo predloženo finančnemu ministru.

Promet.

Kdaj se smejo pošiljati klišiji kot blagovni vzorci. Gospod minister za pošto in brzojave je z naredbno štev. 35.166 od 13. julija t. l. odločil, da se zamenja besedilo člena 22., točka II., odstavka 9, pravilnika za notr. pošto službo I. del s temle besedilom: »Tiskarniški klišiji se smejo pošiljati kot blagovni vzorci, kadar niso namenjeni za trgovino, ampak samo za posebno uporabo.«

Vest o gradnji Jadranske železnice. Kakor poročajo iz Beograda, ni točna vest, ki se je razširila po listih in ki pravi, da se je komisija, določena za proučanje načrta o gradnji jadranske železnice, izjavila nepovoljno o načrtu. Komisija še sploh ni začela delati.

Davki in takse.

Davčno okrajno oblastvo v Ptuj razglašajo. V smislu določil člena 204. finančnega zakona za leto 1924/25 (»Uradni list« št. 140 z dne 13. maja 1924) bodo razgrnjeni na vpogled davkoplačevalcem dohodnine in rentnine, bivačim v Ptuj, odmerni izkazi o dohodnini in rentnini za leto 1926 od 16. avgusta do vstetega 30. avgusta 1926, in sicer pri davčnem okrajnem oblastvu in pri davčnem uradu v Ptuj. Prizivni rok 15 dni. V danem slučaju se morajo morebitni prizivi vložiti v času od 31. avgusta do vstetega 14. septembra tega leta. V odmerne izkaze smejo vpogledati le davčni zavezanci sami, odnosno njihovi pooblaščenici ki se morajo izkazati s pooblastilom, to pa le glede njim samim predpisane dohodnine. Odmerni izkazi ne bodo razgrnjeni pri občinah na vpogled. Mesto teh prejmo z dohodnino obdačeni individualna obvestila o predpisu dohodnine za leto 1926, katera dostavijo v Ptuj organi davčnega urada. Opozorjam pa ponovno, da teče petnajstdnevni rok za vložitev prizivov od dne 31. avgusta 1926 in ne od dneva dostavitve obvestila. Prizivi proti odmeri dohodnine morajo biti kolekovani s kolekom po 20 Din. Prošnje

na rednih progah. Mi moramo torej obnoviti vso našo mornarico, a tega ne moremo niti po preteku več let brez pomoči tujih ladjedelnic, pa najsi še toliko forsiramo naše ladjedelnstvo. Ladjedelnic se ne da graditi preko noči, za to je treba ne samo strojev, temveč tudi ljudi, veših v ladjedelnstvu, a te je treba najprej vzgojiti, ker strokovnjaki, ki jih sedaj imamo in katerih sposobnost je treba priznati, morejo biti dobri učitelji, ne morejo pa se povspeti do tega, da bi vodili ladjedelnstvo v velikem stilu. Namesto da se določa carine na ladje tujega izvora, naj se da kot pomoč ladjedelnstvu nagrade za vsako dograjeno ladjo in oprosti od carine vse predmete, ki jih mora nabavljati v inozemstvu.

To velja tudi za ladijske potrebščine, ki jih nabavljamo sedaj večinoma iz Anglije, a nabavljamo jih tam ne samo mi, temveč tudi drugi narodi, ker jih doma ne morejo izdelati v taki kvaliteti, kakor je ladji potrebna. Siliti ladje, da nabavljajo te stvari pri nas, bi bilo isto, kakor siliti jih, da plovejo po morju samo z našim premogom, ker je dober za gotove svrhe, a za plovbo po visokem morju in za vse stroje pa ne.

(Dalje sledi.)

za odmerilno podlago so podvržene taksi po 5 Din; če pa je s to prošnjo spojena hkrati prijava priziva — donesti se mora na njej taksa 25 Din.

*Zdravje
in sreča*

Mamica in otročiček, vsa čista
dehtita žarita svežosti, okusna,
oskrbovana. Veselo zdravje se
smeje z lestečimi zobmi

Dnevna gojitev s »Kalodontom«
je najsigurnejša pot, da obvaru-
jete lepoto in zdravje Vaših zob.

RAZNO.

Gospodarsko sodelovanje v Srednji Evropi. Na Češkem se pripravlja ustanovitev odbora za gospodarsko sodelovanje v Srednji Evropi. Dunajski »N. Fr. Presse« je prinesla o tem dva jako informativna članka izpod peresa prof. Hodača in dr. Schusterja, ki imata namen, da seznanita avstrijsko javnost o ciljih novega odbora. Članek sta zbudila v Avstriji veliko zanimanje in zelo prijazen odmev; pričakovati je, da bodo mero-dajni avstrijski faktorji drage volje sodelovali s češkoslovaškim odborom.

Kartelizacija zavarovalnih družb na Ogrskem. Na Ogrskem je obstojal kartel zavarovalnih družb, pa ni obsegal vseh družb. Veliko jih je bilo izven kartela. Mesece in mesece so trajala pogajanja o vstopu teh družb v kartel, in prihaja sedaj iz Budimpešte poročilo, da se je dosegel sporazum in so vse na Ogrskem delujoče zavarovalne družbe združene v kartelu. V javnosti je ta izpolnitev kartela zbudila veliko vznemirjenje.

Znamenita »Grajska klet« v Mariboru je dobila zopet svoj prvotni slovesni značaj. Bilo je malo ljudi, ki so prihajali v Maribor ne da bi si ogledali »Grajske klete«, katera je bila široko znana. Ze takoj po otvoritvi leta 1921 je zaslovela zlasti vsled svoje posebne originalnosti, kakor tudi radi največje izbire prvostnih vin in izborne kuhinje ne samo šir-rom naše domovine, temveč je bila znana precej tudi v inozemstvu. Skoraj vsak posestnik Maribora, zlasti pa še občinstvo iz dežele je nekažno z zanimanjem posečalo ta lokal, ki je vsled svoje obsežnosti in udobnosti postal shajališče tujcev, zlasti pa družabni center domačinov. »Grajsko klet« je sedaj zopet prevzel prvotni lastnik in ustanovitelj g. Gjuro Valjak. Restavracija bo sedaj naprej nudila zopet vse najboljše kakor v začetku, za kar nam jamči strokovna zmožnost lastnika. Ni dvoma, da bo restavracija pod novim vodstvom zopet privabila v svoje udobne prostore mnogobrojno domačino, kakor tudi več tujcev, kar je v polni meri želeno. — Kajti ravno to podjetje naj bo za tujski promet prava reprezentanca mesta.

Rumunska letina. Vemo že, da je rumunska letina letos kvantitativno in kvalitativno boljša kot je bila lanska. Go-

spodarski krogi se resno vprašujejo, kam z njo. Ugotavljajo pri tem precejšnje težkoče. Tretjina lanskega pridelka še ni prodana in leži deloma pri kmetih deloma pri trgovcih, deloma v mlinih. Zato mlini zaenkrat ne marajo nakupiti večjih zalog. Eksportu se stavijo težkoče, prvič zaradi visokih cen žita v Rumuniji, drugič pa zaradi eksportnih pristojbin, ki so še zmeraj previsoke. Možnost takojšnje oddaje rumunsega žita na evropskih trgih je majhna, in računijo s tem, da z eksportom žita, oziroma moka, ne bodo mogli začeti v septembru, kakor so prvotno nameravali, temveč šele v mesecih marec—april prihodnjega leta.

Ogrska. Ogrske rafinerije petroleja in importerji petroleja se pogajajo že več tednov o ustanovitvi tozadevnega kartela. Najprvo so mislili napraviti samo kartel glede cen. Tekom pogajanj so si pa stavili širši cilj in skušajo doseči sedaj kontingentni kartel, to se pravi, naj se natančno določi, katero množino petroleja smejo posamezne čistilnice napraviti in kakšno količino smejo petrolejski uvozniki importirati iz inozemstva. Kontingenti se ne smejo prekoračiti. Na ta način bi bil rafinerijam in importerjem zajamčen monopol in bi lahko cene diktirali. Krogi konsumentov, zlasti poljedelstva, zasledujejo ta pogajanja o kartelu z velikim vznemirjenjem; poleg izdatnega dviga cen petroleja in bencina se bojijo tudi drugih neprijetnih posledic. Ogrske čistilnice delajo z letno kapaciteto 9000 do 10.000 vagonov, dosedanji import je znašal ca. 3000 vagonov. — Prav tako trajajo že več tednov pogajanja med različnimi skupinami ogrske tekstilne industrije o ustanovitvi kartela. Tekom zadnjih let so posamezne produkcijske vrste nekaj podobnega že osnovali (na primer industrija bombaža); pri sedanjih pogajanjih gre pa za ustanovitev velikega kartela, obsegajočega vso ogrsko tekstilno industrijo. Pripadajo naj kartelu vsa tekstilna podjetja, določijo naj se enotni produkcijski, prodajni in kreditni pogoji; govorijo celo, da mislijo tudi pri tem kartelu na kontingentiranje posameznih tovarn. Kakor pri kartelu petroleja, zasledujejo krogi trgovcev in konsumentov načrte ogrskih tekstilnih industrij z velikim nemirjem. Sedaj vidijo, da hoče z velikimi žrtvami podpirana tekstilna industrija hoditi po svojih potih in da se ne ozira na ljudske koristi. V prilog tekstilni industriji so vpeljali visoko zaščitno carino in so izrinili inozemsko tekstilno blago z domačih trgov. Sedaj pa, ko je potom protekcionizma postala domača tekstilna industrija močna in si je zagotovila v državi nekakšen monopol, hoče izkoristiti svoje močno stališče proti krogom trgovcev in konsumentov. Ni čudno, da zasleduje vsa država pogajanja o kartelizaciji z največjim zanimanjem. — Na drugem mestu poročimo tudi o kartelizaciji zavarovalnih družb, in da so tudi ta pogajanja povzročila veliko vznemirjenje.

Po svetu. Uradna cenitev prebivalstva na Češkoslovaškem pravi, da je štela Češkoslovaška dne 1. januarja 1926. leta 14.244.000 prebivalcev in je naraslo število tekom petih let za 631.000. — Konkurenca inozemske železne industrije se na Ogrskem zmeraj bolj pozna. Cela vrsta inozemskih trvdik ponuja v Budimpešti svoje izdelke za ceno, ki je globoko pod nabavno ceno ogrske industrije. — Poljska se trudi za pristop k mednarodnemu železnemu kartelu, ki ga omenjamo v članku »Kovinski trg«. — Belgija bo znižala svojo armado zopet za 5000 mož in bo znašala število armade odslej samo še 44.000 mož. — Število brezposelnih na Poljskem se je znižalo na 270.000. — Vesti o spojitvi škodovih tovarn z neko angleško skupino sedaj demantirajo. — Nadzorstveni svet Poljske banke je sestavil končni načrt za spremembo pravil. Načrt bo predložen izrednemu občnemu zboru 12. t. m. Akcijski kapital bodo zvišali za najmanj 50 milijonov zlotov. Skušali bodo prodati akcije doma; ni pa tudi izključeno, da bodo del akcijske oddali v inozemstvo. — Med 10. in 20. julijem se je obtok bankovcev v Rusiji dvignil za 46 milijonov rubljev. Novo inflacijo prispejuje velikemu pomanjkanju bankovcev, ki neugodno vpliva na delovanje industrije, zlasti tekstilne, usnjarske in kovinske. Svet ljudskih komisarjev je 1. avgusta razmotril težavni finančni položaj Sovjetske Rusije. — Ob soudeležbi zna-

nega francoskega podjetja L'Air liquide se bo ustanovila na Češkoslovaškem z delniško glavnico 40 milijonov Kč nova družba za proizvodnjo dušika. Tovarniške naprave bodo dogotovljene do junija 1927, njih dnevna produkcijska zmožnost bo 15 ton dušika; s časom jo bodo dvignili na 30 ton. — Angleška bančna trdika Rothschild Co je ustanovila v Amsterdamu novo banko z glavnico 2 milijonov holandskih goldinarjev. — Banke v Budimpešti so že pred leti vpeljale popoldansko uradno delo, a blagajne so bile popoldne zaprte. Sedaj se pogajajo, da bi bile blagajne tudi popoldne odprte in pravijo, da se bo to zgodilo že v bodočih tednih. — Kreditna banka v Sofiji izkazuje za leto 1925 dva milijona levov čistega dobička in bo razdelila 9 odstotno dividendo. Dividenda je ista kot leta 1924, ko je bilo čistega dobička 1.900.000 levov. — Norveška je z 9. julijem zvišala carino na raznovrstno stekleno blago od 15 na 100 odstotkov. — V prvih petih mesecih tekočega leta so uvozili Amerikanci v Sovjetsko Rusijo 9700 traktorjev (avtomobilov) v vrednosti 9 milijonov rubljev. V isti dobi lanskega leta je znašal uvoz samo 870 traktorjev, vrednost 1 milijon rubljev. — Nemci so hoteli zvišati cene za kalij. Vsled ugovora poljedelstva so zvišanje odložili in so zadevo izročili posebni komisiji. Pravijo, da se bosta industrija in poljedelstvo srečala na srednji črti in se bosta tam zedinila. — Poljska bilanca zunanje trgovine v juniju je bila spet visoko aktivna. Izvoz je znašal 102.867.000 zlatov, uvoz pa le 63.482.000 zlatov. To je res visoka aktivnost.

Ljubljanska borza.

Petek, dne 13. avgusta 1926.

Blago. Les: Deske 30 mm, I., II., III., mont., od 16 cm napr., media 22, fco vag. nakl. post., bl. 440; deske 20 mm, I., II., III., mont., od 14 cm napr., media 18, fco vag. n. post., bl. 410; smrekova drva, od 1 do 1,20 m dolga, obeljena, okroglice od 12 do 18 cm debele, preko 18 cm mora biti klano, fco vag. nakl. post., den. 16; hrastovi plohi (podnice), 52 mm, 2,80 m, fco vag. meja, den. 1200. — Glin: Glin surova: »A«, bela glina za 100 kg bl. 70, »B«, temnozeleno glina za 100 kg, bl. 60, »C«, svetlozelena glina za 100 kg, bl. 60, fco vag. Postojna; glina, suha kot prah, v sodih: »A«, bela glina, trikrat zmleta, bl. 110, »B«, zelena glina, trikrat zmleta, bl. 100, »C«, svetlozelena glina, trikrat zmleta, bl. 100, vse za 100 kg, nettotežina, fco post. Laze, v sodih 250 kg, brez ambalaže, sodi po Din 65. — za komad. — Žito in poljski pridelki: Pšenica nova, za avgust, fco nakl. post., bl. 265; pšenica bačka stara, fco nakl. post., bl. 295; pšenica domača nova, fco nakl. post., bl. 280; koruza, fco vag. nakl. post., bl. 180; koruza, fco vag. Sisač, bl. 200; koruza defektna, fco nakl. post., bl. 140; rž domača, fco nakl. post., bl. 175; otrobi srednji, fco slov. post., bl. 155; oves novi, fco nakl. post., bl. 155; fižol beli novi, fco vag. nakl. post. za sept., bl. 200; krompir rani, fco vag. slov. post., bl. 95; laneno seme, fco Ljubljana, den. 380; laneno seme, fco Bjelovar Podravina, den. 370. — Eksekutivni nakup: Bukova drva letošnje sečnje brez klad, ne nad 10% okroglice, ne pod 5 cm debeline, dobava promptna, fco vag. nakl. post., 26 vag., den. 17.50, bl. 17.50, zaklj. 17.50.

Vrednote. Invest. posoj. den. 74.50, bl. 79; loter. drž. renta za vojno škodo, den. 263; zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolžn. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica, den. 193, bl. 195, zaklj. 195; Ljublj. kred. banka, den. 175, bl. 195; Merk. banka, Kočevje, den. 90; Prva hrv. št., Zagreb, den. 865, bl. 868; Slav. banka, Zagreb, den. 50; Kred. zavod, Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne, bl. 110; Trb. prem. družba, den. 338, bl. 346; Združ. papirnice, den. 102; Stavbna družba, den. 55, bl. 65; Sešir, den. 103.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene za meso v Ljubljani (12. avgusta). Govedina: v mesnicah po mestu 1 kg 16 do 19; na trgu: 1 kg govejega I. 18, II. 15, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 18 do 19. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 20, II. 17, jeter 26 do 30, pljuč 20. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 22, pljuč 10, jeter 15 do 20, slanina trebušne 20, slanina ribe in sala 22, slanina mešana 21, slanina na debelo 20, masti 25, šunke (gnjati) 35, prekajenega mesa I. 32, 30. Drobnica: 1 kg kostrunevega 13 do 14. Klobase: 1 kg krakovskih 45, debrecinskih 45, hrenovk 35, posebnih 35, svežih kranskih 30 do 40, pol prekajenih kranskih 32 do 35, suhih kranskih 67, prekajene slanina 28 do 30. Perutnina: piščanec majhen 12 do 14, večji 15 do 20, kokoši 25 do 40, petelin 30 do 35, raca 30 do 40, nepitana gos 50 do 75, domač zajec manjši 10 do 12, večji 16 do 25 Din. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 lter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega

masla 40, čajnega masla 50 do 55, masla 45, bohinskega sira 38, sirčka 9 do 10, eno jajce 1.75 do 2 Din.

Cene špecerijskega blaga v Ljubljani (12. avgusta). 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 52 do 56, Rio 48 do 50, pražene kave I. 90 do 100, II. 75 do 80, III. 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, kavne primesi 22, riža I. 10 do 12, II. 8 do 10, 1 liter namiznega olja 20, jedilnega 18, 1 kg testenin I. 7, II. 12.

Mleveski izdelki na trgu v Ljubljani (1. avgusta). 1 kg moke št. 0 6.25, št. 1 5.75, št. 2 5.50, št. 3 5, št. 4 4, kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke I. 9, II. 8, ržene moke 5.

Mariborsko sejmsko poročilo (10. avgusta 1926). Prignalo se je: 11 bikov, 181 volov, 18 konjev, 324 krav in 19 telet, skupaj 553 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 10. avgusta 1926 so bile sledeče: Debeli voli 1 kg žive teže od Din 7.50 do 8, poldebeli voli 6.50 do 7, plemenski voli 6, biki za klanje 6 do 6.50, klavne krave, debele 6 do 8, plemenske krave 5 do 6, krave za klobasarje 3 do 4.50, malne krave 5 do 6, breje krave 5 do 6, mlada živina 5 do 8. Prodalo se je 320 komadov, od teh za izvoz v Nemško Avstrijo 83 komadov. Mesne cene: Volovsko meso, I. in II. vrste 1 kg Din 9 do 18, meso od bikov, krav in telic, telečje meso, I. in II. vrste 1 kg Din 10 do 20, svinjsko meso sveže 1 kg Din 10.50 do 27.

Dunajska borza za kmetijske produkte (11. t. m.). Povišani ameriški in budimpeštanski tečaji niso vplivali na dunajskem tržišču. Nerazpoloženje za nakupovanje se je zaradi boljših vremenskih poročil poostriilo. Pa tudi ponudbe niso velike. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih ab Dunaj: pšenica: domača (Wiener Boden) 37 do 40, madžarska potiska 42 do 43; rž: 25.50 do 26.50; ječmen: domači 30 do 40; turščica: 25 do 26; oves: jugoslovenski ali rumunski 26 do 27; krompir: domači rumeni 20 do 21, beli ali rdeči 15 do 17; moka >0< (v veletrgovini): domača 80 do 82, madžarska 76 do 80.

Kovinski trg v začetku avgusta. Do čim so razmere v Ameriki še kar naprej dobre, se v Evropi splošni položaj ni tudi nič spremenil. Nova francoska vlada je dobila od parlamenta potrebno zaupnico in vsa Francija pričakuje od skupne narodne vlade lepo bodočnost. Po treh letih je vzel Poincaré spet vladno krmilo v roke, podprto od skušenj na denarnem polju. Že leta 1924 je izborni brnil frank proti vsem napadom špekulacije, in ni zato nič čudno, da je odgovorilo inozemstvu na njegovo imenovanje takoj z višjo ceno frankove devize. Seveda pa vsled tega še ne smemo misliti, da je finančni in gospodarski položaj Francije že definitivno ugoden, in bo treba premagati še velike težkoče. — Menda so začeli na Angleškem rudarji popuščati in bo vendarle prišel enkrat konec štrajka. Je pa še daleč do tja na veliko škodo

vsega angleškega gospodarstva. Kupčija na Angleškem je minimalna. Zaloge so zelo ponehale in so mogli producenti cene spet dvigniti. Cena Clevelandskega železa so dosegle rekordno višino in so notirale: Clev. št. 1 92/6, št. 3 90, št. 4 pa 89 šilingov. Bravci »Trgovskega lista« se bodo spomnili, da so bile še pred kratkim okoli 60 do 70. Povpraševanje po hematitu se je zboljšalo. Uvoz kontinentalnega premoga je otežkočen vzled visokih cen. O ekspertu v teh razmerah seveda ni govora, in je jasno, da se je položaj angleškega železa na svetovnem trgu vsled dogodkov v zadnjih tednih silno omajal. — Francoski trg je oprezen, negotovost glede bodočnosti ne vpliva dobro na kupčijo. Če bi sedanje razmere trajale naprej, bi vsa kupčija ohromela. Rekli smo pa, da je Poincaréjevo ime zanesljiv porok za bodočnost. Sedanje domače cene so prišle polagoma na svetovno pariteto in jo bodo tudi presegle, če bo šla deviza franka gor. Ceno za surovo lito železo so v zadnjih dneh spet dvignili za 80 frankov, in znaša sedaj 600 frankov. Cene železnih poltabrikatov so samo na papirju in so zelo različne. — Prejšnji teden so dobile luksemburške tovarne nekoliko manj naročil kot običajno. Vendar pa tega ne čutijo, ker so še zmeraj s starimi naročili dobro založene. — Češkoslovaški železni in jekleni trg tudi v zadnjem tednu ni prinesel nobenega večjega veselja do nakupa v širših plasteh konsumentov. Splošni položaj je slejkoprej neugoden, o čemur pričajo zlasti številni

odpusti delavcev in pa nameravano prenehanje z delom v plavžu Praške industrijske družbe. Tudi strojna industrija se ne more pohvaliti, zaposlenost tudi napol ni dobra. Položaj na svetovnem trgu je vsled slabih prodajnih možnosti neugoden, in postaja nemška konkurenca zmeraj bolj nevarna. Glej o tem poseben članek.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Ekonomsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. avgusta t. l. ponudbe za dobavo parketnih desčic, stenja in acetilenskih gorilcev; do 20. avgusta t. l. za dobavo sirkovih metel, ter do 24. avgusta t. l. za dobavo plošč iz plavljenega železa. Pogoji so na vpogled pri imenovanem odelenju vsak delavnik od 10. do 12. ure. Dir. drž. rudnika v Velenju sprejema do 25. avgusta t. l. ponudbe za dobavo strešne lepenke. Direkcija državnega rudnika v Zabukovi pri Celju sprejema do 28. avgusta t. l. ponudbe za dobavo črpalk in 2 električnih motorjev. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 1. septembra t. l. ponudbe za dobavo pločevine in ploščatega železa. Pri direkciji državnih železnic v Subotici se bosta vršili dne 1. septembra t. l. ofertalni licitaciji glede dobave cokelj in glede dobave bakelj itd. Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

Izvršuje vse spedijske posle, reekspedicije, vskladščanja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

Izvršuje ocenjanje, carinsko deklaracije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Edino šivalni stroji in najboljše kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najbolje Gritzner Tudi cene! no obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vozeju brezplačno. — Večletna garancija

Trgovski pomočnik dobra moč s 3 letno prakso popolnoma izvežban v manufakturi, galanterijski in špecerijski stroki, želi mesto premeniti. Naslov v upravi št.

Palača okrožnega urada

za zavarovanje delavcev

Miklošičeva cesta štev. 20.

Moderne higijensko urejene kadne in pršne kopeli.

Odperto za moške in ženske, izvzemši pondeljek, vsak delavnik od 8.— $\frac{1}{2}$ 19. ure, ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure.

KADNA KOPEL s perilom in milom Din 12.—, blok za 10 kopeli Din 100.—.

PRŠNA KOPEL s perilom in milom Din 6.—, blok za 10 kopeli Din 50.—.

PRŠNE KOPELI za zavarovane člane urada s perilom in milom Din 3.—.

Veletgovina

A. SARABON

v Ljubljani priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje moko in deželne pridelke raznoverstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Oglejte si

bogato zalogo nogavic in rokavic za dame, gospode in otroke, vezene, našivke in čipke ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebščina za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodni levo.

NAROČAJTE

»TRGOVSKI LIST!«

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13.

Telefon št. 552

Račun pri pošti. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d.

Lastna knjigovoznica.

MOTOCIKLI

B. S. A. — Najbolj sigurni in ekonomični za trgovsko polovanje. Nove znižane cene za 1926. Tel. 236

Jugo-Auto Ljubljana

Veletgovina

GREGORC & VERLIČ

Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo sveže praženih kav iz lastne pražarne, razno žganje in špiritus, kolonijalno in špecerijsko blago ter rudninske vode.

• Zahtevajte cenik! — Točna poštežba. — Telefon št. 246.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzojavke: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.